

Доц. др Биљана ЦВЕТКОВА ДИМОВ

УДК 371.3

Доц. др Даниела АНДОНОВСКА ТРАЈКОВСКА

37.014.03

Педагошки факултет

- оригинални научни рад -

Универзитет „Св. Климент Охридски“, Битољ

МЕТОДИКЕ И ЊИХОВО МЕСТО И УЛОГА У ОСТВАРИВАЊУ КВАЛИТЕТНОГ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА БУДУЋИХ НАСТАВНИКА И ВАСПИТАЧА

Сажетак: *Они који учествују у креирању образовне политике и наставних планова и програма не деле исте ставове и мишљења о појединим питањима, посебно у погледу питања – који би садржаји требали бити саставни део квалитетног образовања васпитача и наставника. Методика као наука и њен значај били су предмет интересовања многих радова. Но, и поред ових бројних студија, методике понекад остају на маргини.*

Клучне речи: *методика, образовање, васпитач, наставник.*

Увод

Р. Македонија последњих неколико декада примењује реформе у образовању како би побољшала квалитет образовања. Овакве промене условљавају најразличитије опште промене и динамику истих. Тако динамика промена образовних циљева и улоге наставника и васпитача намеће потребу за променама у образовању васпитача и наставника. Да бисмо имали квалитетно васпитану и образовану децу, морамо имати квалитетно образоване васпитаче и наставнике.

Да бисмо испунили Европске и светске трендове и стандарде у области образовања садашњих и будућих наставника, у обзир треба узети Европске Принципе за компетенције и квалификације наставника. Професија наставник постаје све сложенија и компликованија и суочава се са многим изазовима сваког дана. (Cvetkova Dimov, Andonovska Trajkovska, 2012: 111)

Зато је циљ студијских програма за васпитаче и наставнике на педагошким факултетима и осталим институцијама које се баве овом врстом обуке – обезбедити стручно и професионално оспособљавање студената и дипломираних васпитача и наставника за професионално и квалитетно обављање ове врсте позива на пољу васпитно-образовног рада. Институције које се баве едукацијом васпитача и наставника не би требале да занемарују развој оних компетенција које су неопходне за сналажење у новом времену. Комплексност наставе и васпитно-образовног процеса

намећу потребу за добром дидактичко-методском припремом која ће омогућити наставнику сигурност, ефикасност и ефективност у послу. Отуда је неопходно да студенти стекну сазнања, вештине и способности које ће развијати, искористити и применити у будућем наставничком раду. Обука наставника и васпитача треба да буде у сагласности са њиховим конкретним радом у вртићу и школи.

Значај методике

Креативност није дар изабраних. Тај дар имају сви људи или, пак, зависи од богатства и разноврсности претходног индивидуалног искуства (Виготски, 2005).

С обзиром на то што методика проучава и примењује законитости васпитања и образовања у одређеном предмету, може се са сигурношћу тврдити да је методика битан и значајан фактор не само у теоријском, већ и у практичном смислу и да методике не заузимају заслужено место у обуци наставника и васпитача. Практичне методичке компоненте образовања су и те како битне за студента. У односу на предвиђени студијски план и програм, значајно место треба да обухватају педагошка и методичка теорија и педагошка и методичка пракса студената. Методичка пракса оспособљава студенте за реализацију различитих задатака из различитих васпитно-образовних подручја. Кроз реализацију ових задатака студенти се оспособљавају за њихов будући позив. Користећи различите стратегије, методе и поступке креирају васпитно-образовни процес са децом, стичу и развијају вештине, усавршавају се за што је могуће квалитетнији рад са децом.

Начини поучавања и учења су особено битни за развој васпитно-образовног процеса и развој не само когнитивних, већ и осталих подручја развоја личности детета, као афективног и психомоторног подручја. Треба разумети да су садржаји образовања само један сегмент образовања, и да није једино битно остварити когнитивне задатке наставе. Зато циљ методике није само пренети знања студентима, већ и оспособити их и развити компетенције неопходне за примењивање васпитно-образовног рада у пракси.

Стање методике

Прихватање и директно примењивање одређених европских стандарда кад је у питању професионално образовање наставног кадра, без поштовања образовне традиције земље и историје развоја њеног образовног процеса, не могу гарантовати остваривање жељених резултата. *Имајући у виду сет заједничких европских принципа за компетенције наставника и квалификације од стране Европске Комисије 2010, остаје обавеза државе и оних који су укључени у образовање наставника да траже решења која ће пратити смјернице Уније за изједначавање образовне политике, али и да поштују традицију и карактеристике земље.* (Cvetkova Dimov i Andonovska Trajkovska, 2012: 111, 112)

Распоређивање на једносеместралне предмете довело је до тога да су предмети који су кључни за развој професионалних компетенција наставника и васпитача замењени предметима који, нажалост, и немају неку сврху и важност у професионалном образовању наставника и васпитача. Оваква структура предмета не може помоћи онима који се образују да одговоре ученичким потребама. Стање методике и методичке праксе треба критиковати, просуђивати и оцењивати. *Без обзира на присутну аутономију универзитета, односно факултета, код формирања студијских програма мора постојати адекватна консултација на релацији иновирања наставних планова и програма, на усаглашавању истих са сродним студијским програмима у окружењу и на инкорпорацији реалних потреба на пољу наставе у васпитно-образовном систему* (Мићановић, 2010: 200, 201).

До пре неколико година методике су се реализовале у периоду од четири семестра. Данас као резултат промене ЕКТС – система исте се реализују у периоду од једног семестра. Методичари се не би сложили да је овај рок довољан за реализацију неопходних садржаја и за развој одређених компетенција. Пракса која је карактеристична за Педагошки факултет у Битољу није карактеристична за друге институције у Р. Македонији на којима се образују васпитачи и наставници. На неким од ових институција методика одређених предмета подељена је на два дела као на пример: методика 1 и методика 2 и реализује се у периоду од два семестра. Ово оставља више простора и места за реализацију неопходних садржаја из методике. Евидентна је занемареност педагошко-дидактичке и методичке компоненте у образовању и оспособљавању наставника и васпитача.

Може ли се стање методике побољшати?

Реформе у васпитно-образовном процесу намећу потребу за променом студијских програма, па самим тим, и променом методичких програма. Проблема има, али могу да се реше. Порука аутора је – када се ради о реформама, онда реформе треба да обухвате и постојеће стање једносеместралних предмета и заступљеност методике у едукацији наставника и васпитача. Када је реч о методичким садржајима, јасно је да треба да се иновирају и да истрпе промене. Тако, на пример, посебно значење треба ставити на сарадњу са родитељима, на креацију стимулативних средина за учење и развој, рад у мултиетничкој средини и развој интеркултуралности, као и на развој инклузивног образовања. Ако узмемо у виду све наведене проблеме који се појављују током образовања наставника и васпитача, онда са сигурношћу можемо рећи да ћемо побољшати стање методике у будуће.

Литература

1. Cvetkova-Dimov B, Andonovska-Trajkovska D. (2012). *Improving the quality of teacher education*, 10. Међународна научно-стручна конференција „На путу ка добу знања“, 28-29. 9. 2012. Sremski Karlovci, zbornik rezimea (ISBN 978-

86-85067-41-9) i zbornik radova ISBN: 978-86-85067-43-3,p.111-113, organizatori Fakultet za menadzment SremskiKarlovci – Novi Sad i Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača Kikinda, R. Srbija.

2. Мићановић, В. (2010). Методичка пракса васпитача у Болоњском систему студирања, *Социолошка луча IV/1*.
3. Виготски, Л. (2005). *Дечја маишта и стваралаиство*. Београд: Завод за издавање уџбеника и наставна средства.

Biljana Cvetkova Dimov, Ph.D.

Daniela Andonovska Trajkovska, Ph.D.

METHODOLOGY AND THEIR PLACE AND ROLE IN ACHIEVING QUALITY EDUCATION FOR EDUCATORS AND TEACHERS

Summary: *All those who participate in educational policy and in creating curricula do not share the same views and opinions on certain issues, especially in terms of the content that should be included in achieving quality education for educators and teachers. About the methodology as a science and its importance are written many works. Despite these numerous studies, methodology sometimes remain on the sidelines .*

Key words: *methodology, quality education, teachers.*

Примљено: 28. 11. 2014. године.

Одобрено за штампу: 27. 12. 2014. године.